

ABONAMENTUL:

un an . . . 28— Co
 jumătate an 14—
 3 luni . . . 7—
 o lună . . . 2:40

Pentru România și
 străinătate:

un an . . . 40— franco

Telefon
 în oraș și interurban
 Nr. 759.

REDACȚIA
 și ADMINIS. RAȘ
 Str. da Zriny, nr. 114.

INSERȚIUNILE
 se primesc în adm. n.

Multașurile publicității
 deschițe costă 500.

Manuscrisurile de presă
 nu se întorc.

ROMÂNUL

† Regele Carol.

Sâmbătă, la orele 3 d. a. am primit la re-
 cepție dela secția de presă a ministrului pre-
 ședinte ungar scurta depeșă: „Regele Carol
 murit”.

Ca un trăsnet ne lovește vestea îngrozii-
 toare. În momentul acesta de cea mai grea
 întâmplare pentru România, paznicul ei înțe-
 lepciunii, întemeietorul ei viteaz, idealul românis-
 mului întreg, adoarme pe veci și sufletele no-
 stre sunt cuprinse de nespusă durere, de a-
 că îngrijorare. Un neam întreg se îm-
 bracă astăzi în doliu și plânge plânsul amar
 al durerii nefătărite.

Suntem cetățeni credincioși ai Statului
 Ungar. Credința noastră către gloriosul tron
 Habsburgilor e proverbială. În zilele a-
 cestora grele și pline de suferinți peste 300
 de viteji români își varsă sângele cu drag
 în sufletele pentru patria noastră ungară și
 pentru gloriosul nostru Împărat și Rege Fran-
 cisc Iosif I-ul, dar totdeauna sufletele noastre
 au avut sinceritatea a recunoaște și a o spu-
 ne față, că aceeași iubire o simțim față de
 neamul nostru românesc și inimile noastre
 în orice moment au resimțit durerile și bucu-
 riile Românilor de pretutindeni.

Intotdeauna ne-a fost și ne este dragă Ro-
 mania, țara părții mai mare a fraților noștri
 români. Durerile ei au fost durerile noastre
 și bucuriile ei au fost bucuriile noastre. Unde
 este sufletul românesc, care în momentul a-
 cestora să nu se îmbrace în haina cernită a du-
 liu la vestea pierderii îngrozitoare, de care
 s'ar povăzesc scumpa Românie?

Ce grozav! Monarhia noastră austro-un-
 gară, patria noastră, de care ne simțim legate
 și cu neclintită iubire și devotament, e
 astăzi de cel mai înfricoșat război, ce s'a
 izbucnit vre-odată între oameni. Avem nădejde
 în învingerea definitivă a cauzei
 noastre, pentru care ne răsboim, dar războiul
 acesta e războiul unor puteri uriașe, el poate să
 producă multe dureri și surprize și mai
 mult neamul românesc întreg privește cu a-
 că îngrijorare în viitorul neghicit de minte
 care se deschide și în această atmosferă plină de
 și temeri, gândul tuturor Românilor, ca
 umbra unei stânci nebiruite de puterile o-
 menesti, se odihnea liniștit în convingerea atât
 întemeiată despre vitejia și înțelepciunea
 a seamăn a regelui Carol I. Oricâte în-

doieli ar fi încercat sufletele noastre, ele se
 spulberau când ne gândiam, că trăiește re-
 gele Carol, el veghia asupra sortii românis-
 mului și știam că răul va fi departe de acest
 nefericit neam, cât timp el era păzit de înțe-
 lepciunea marelui Hohenzollern.

Acum regele Carol e mort. Noi îl deplân-
 gem cu sinceră durere și amarul nostru se
 potențiază prin simțul nesiguranței ce ne în-
 cearcă știindu-l mort pe El, întruparea înțe-
 lepciunii.

MAJ. SA REGELE CAROL I.

Imbrăcăm numărul acesta al ziarului în
 cadru negru, dar nimeni să nu spună, că jelim
 prin asta un domnitor străin, căci noi jelim
 numai pe cel mai mare Român, noi jelim pe
 amicul sincer al iubitului nostru împărat și
 rege Francisc Iosif I-ul, noi jelim pe aliatul
 monarhiei austro-ungare, noi jelim un mare
 suflet dispărut, noi jelim pilda cea mai stră-
 lucitoare a omeniei și a bărbăției.

O lume întreagă privește azi spre Bucu-
 rești și puterile Europei se întrec spre a câș-
 tiga prietinia de mare preț a Statului-Român.
 Aceasta e opera marelui dispărut. Munca lui
 uriașe de jumătate veac rodește azi curteni-
 rea puternicilor vecini și mândria îndreptățită
 a României se resimte de toate sufletele ro-
 mânești.

În mâinile lui Dumnezeu e viitorul. Noi,
 Românii din monarhia Habsburgilor, vom ră-

mânea credincioși acestei monarhii în orice
 împrejurări. Credința noastră nu este marfă
 de târguială, dar în ceasul acesta de cea mai
 adâncă durere pentru românismul întreg a-
 vem patriotica datorință să mărturisim, că
 ne simțim parte din acest românism și că nu
 este pentru noi indiferentă mai vartos soarta
 României, acest izvor sfânt al culturii noastre
 naționale și cine ar pângări acest simț al soli-
 darității noastre naționale acela atentează la
 partea cea mai bună a sufletului nostru. Și în
 clipa acestei mărturisiri resimțim îndoit dure-
 rea pentru pierderea într'adevăr ireparabilă,
 de care este lovit neamul românesc prin moar-
 tea marelui rege al României.

Ce va aduce ceasul de mâine? Zilele gre-
 le, cari țin viitorul Europei, al lumii întregi,
 cum ne vor lăsa? Gânduri sinistre ne trec
 prin suflet și lacrimile, cari ni le varsă pe
 pleoape durerea pentru marele mort, sunt tot
 atunci vestitoarele adânciei îngrijorări pentru
 soarta neamului nostru bătut de nenoroc.

Nu noi vom da sfaturi bărbăților condu-
 cători al României. Ei de atâtea-ori au dat do-
 vada înțelepciunii și înaltului lor patriotism.
 Avem încredere în noul rege al României. El
 a avut în unchiul său pe cel mai iscusit docent
 și nu va părăsi cărarea înțelepciunii care i s'a
 indicat. Dar în ceasul acesta al durerii mărtu-
 risim Țării-Românești și tuturor acelor, cari
 țin să cunoască fondul adevărat al sufletului
 nostru, că ne stăpânește simțul solidarității
 naționale românești și am fi nefericiți, dacă
 interesele de viață ale Statului-Român ar tre-
 bui salvate aducându-se vre-o știrbire acestei
 solidarități. Interesele de viață ale tuturor Ro-
 mânilor nu pot fi servite decât prin toți Ro-
 mâni și în momentele de față jertfirea unei
 părți este jertfirea întregului. Fericiți vom fi,
 când duhul marelui dispărut va pluti deasupra
 neamului întreg românesc și când în grozava
 conflagrațiune, ce a incendiat lumea, Românii
 de pretutindeni vor putea să-și împlinescă
 datorințele lor de buni patrioți știindu-se soli-
 dari cu toți frații lor de sânge și limbă.

Tu, Rege Mare și Viteaz, veghează din
 înălțimi asupra poporului Tău și roagă pe
 Dumnezeu să ne trimită tuturor din razele în-
 țelepciunii Tale, ca să aflăm calea mântuirii.
 Binecuvântată să fie memoria Ta în veci și
 preamărit numele Tău deapaururi!

Date biografice.

Dăm mai la vale datele biografice ale regelui Carol:

Carol I, dela 10 Maiu 1866 *principe*, dela 14 Martie 1881 *rege al României*, n. 8 Aprilie 1839, al doilea fiu al principelui Karl Anton de Hohenzollern-Sigmaringen, intră la 1857 în armata prusiană, e în 1859 sublocotenent în regimentul de artilerie al gardei, călătorește în Franța, Anglia, Spania și Africa septentr., urmează apoi cursurile istorice la universitatea Bonn și înaintează la 1863 locot. în reg. 2 al dragonilor de gardă. În toamna 1863 e oaspele împăratului Napoleon III la Compiègne. În 1864 ia parte la războiul contra Danezilor în Schleswig-Holstein, fiind în relațiuni intime cu Principele de Coroană al Prusiei (mai pe urmă împăratul Friedrich III). La reîntoarcerea din Schleswig e numit căpitan de cavalerie. După detronarea lui Cuza Vodă (11 Februarie 1866) și după refuzul contelui Filip de Flandra de a veni în România, un plebiscit efectuat în zilele 2—8 Aprilie 1866, alege cu 685.000 voturi contra a 224 pe Principele Carol Domn al României. La 10 Maiu 1866 tânărul Domnitor, de abia în vârstă de 27 ani, susținut și de asentimentul lui Napoleon III și al lui Bismarck, sosește în București și depune în adunarea constituantă, prezidată de Manolache Kostaki, jurământul de a domni ca Domn constituțional, iar noua constituțiune e promulgată la 1 Iulie al aceluiaș an. Primul minister format de Principele Carol I e un minister de coaliție (Lascar Catargi și Mavrogeni, alături de C. A. Rosetti și I. Brătianu, împreună cu Dim. A. Sturdza), dar nu durează decât 2 luni, și de aci încolo în timp de 5 ani se schimbă 10 cabinete și se fac vre-o 30 modificări ministeriale parțiale, până când dela 1871 înainte, dela un al doilea cabinet L. Catargi, încep ministerele mai durabile. Desele schimbări de ministere în acei 5 ani dintâi dovedesc nedeprinderea firească a partidelor de atunci cu formele constituționale; dar adevărata greutate a domniei lui Carol I, în prima ei decadă, era lipsa de simțământ dinastic la mulți din oamenii politici, mai ales în partidul liberal, și nesiguranța armatei, sdruncinată în spiritul ei de disciplină prin participarea activă la răsturnarea lui Cuza Vodă. Măestria politică, prin care Principele Carol a învins aceste greutăți și a isbutit să facă din România o țară monarhică și dinastică în convingerea tuturor oamenilor ei politici, este una din cele mai remarcabile apariții în istoria contemporană și a înălțat la cel mai mare grad prestigiul acestui Domnitor nu numai în țara, care l'a ales și care îl știe identificat cu destinele ei, ci și în Europa întreagă. Astfel peripețiile, prin cari a trecut Carol I până a ajuns la acest rezultat extraordinar, sunt de interes istoric general.

Prima inițiativă a noului Domnitor a fost deșteptarea activității economice prin crearea unei întinse rețele de drumuri de fier. Concesiunea liniei dela Ițcani până la Vârciorova e dată lui Strousberg. Din nenorocire acest îndrăzneț întreprinzător, în urma perturbării financiare cauzate de războiul franco-german dela 1870, face faliment. Penibila descurcare a statului român cu capitaliștii prusieni, cari posedau acțiunile întreprinderii, se înveinează în camera din București prin simpatiile multor deputați, mai ales din partidul liberal, pentru nefericita Franța și aversiunea lor în contra propunerilor dela Berlin, care se refrânge și în contra Principelui Carol. Acesta își simte situația sdruncinată și printr'o scrisoare publicată în „Allgemeine Zeitung” (27 Ianuarie 1871) își pregătește abdicarea. Când în seara de 10 Martie 1871, la un banchet dat de colonia germană din București pentru ziua nașterii gloriosului împărat Wilhelm I, consulul general al Prusiei, de Radowitz, este insultat de o ceată de oameni de pe stradă cu toleranța poliției (sub ministerul Ioan Ghica), Principele Carol convoacă pe foștii locotenenti domnești L. Catargi și general Goleșcu pentru a le remite actul de abdicare. Dar rezistența lui L. Catargi și insistența câtorva reprezentanți ai puterilor străine îl înduplecă să continue sarcina domniei. Se formează la 11 Martie 1871 cabinetul conservator L. Catargi, care în timp de 5 ani restabilește în parte ordinea, întemeiază finanțele (ministrul Mavrogeni) și dă o soluție prealabilă chestiei Strousberg. (Rescumpărarea definitivă a căilor ferate pe seama statului se face în 1880 sub ministerul I. Brătianu). Rămânând cabinetul L. Catargi în minoritate la alegerile din Martie 1876, Principele Carol, preocupat de apropiata izbucnire a războiului ruso-turcesc și condus de marele său tact politic, chia-

mă partidul liberal la guvern și încredințează la 24 Iulie 1876 prezența ministerului lui I. Brătianu, care o păstrează până la Martie 1888. În Octomvrie 1876 Brătianu se duce la Livadia în Rusia, pentru a se înțelege cu împăratul Alexandru II și cu cancelarul Gorciacov. La 4 Aprilie 1877 se încheie între România și Rusia convenția pentru trecerea armatelor rusești prin România și garantarea teritorului român. Iar după declararea războiului din partea Rușilor în contra Turciei, (12 Aprilie 1877), Principele Carol face să se declare în parlamentul român independența României, și o acceptă solemn la 10 Maiu 1877, instituind în aceeași zi ordinul „Steaua României” ca semn extern al deplinei suveranități. Hotărât a provoca recunoașterea independenței cu armele în mână, Principele stăruie din toate puterile întru cooperarea activă a armatei române alături de cea rusească în contra Turciei, cu toată părerea contrară a tatălui său, a lui Moltke, și a multor politici români. El vedea în un asemenea războiu adevărata renaștere a României, și totdeodată singurul mijloc de regenerare a armatei. Diplomația rusească se împotriva, dar după a doua înfrângere a armatei rusești la Plevna, Marele duce Nicolae prin depeșa dela 19 Iulie cere însuși ajutorul român. Conducând în persoană armata sa (35.000 oameni cu 108 tunuri), Principele sosește la 21 Aug. 1877 la Poradim lângă Plevna, fiind numit comandantul superior al armatei ruso-române dinaintea Plevnei. Sub conducerea sa trupele române iau cu asalt la 30 August prima redută Grivița, fac apoi numeroase lucrări de întărituri spre blocarea Plevnei și contribuiesc la căderea ei și la prinderea lui Osman Pașa în ziua de 29 Nov., pe când alte detașamente române ocupă la 9 Noemvrie Rahova și mai târziu, la 12 Ianuarie

1878 Smârdanul lângă Vidin. În acest războiu statornică îngrijire a Principelui Carol pentru întărirea și înzestrarea armatei sale este încoronată de un succes strălucit. Însă tratatul preliminar de pace se încheie la San-Stefano (19 Februarie), fără participarea României, și tratatul definitiv dela Berlin (1/13 Iulie 1878) îi impune pentru recunoașterea independenței modificarea art. 7 din constituție și retrocedarea celor trei districte din Basarabia în schimbul Dobrogei. După primirea acestor grele condiții, Principele Carol este proclamat la 14 Martie 1881 rege al României, și în acelaș an recunoscut de puteri. Intrat astfel în noul său regat în concertul european ca un factor de însemnătate, Principele Carol orientează politica țării spre tripla alianță prin o înțelegere între I. Brătianu și Principele Bismarck la Viena și menține drepturile României în chestia Dunării prin P. Carp, ministru la Viena (1883—84).

Ne mai putând spera să aibă copii din căsătoria sa cu Elisabeta de Wied (săvârșită la 25 Noemvrie 1869), după moartea unicei fiice Mariei († 28 Martie 1874), succesiunea la tron o regulează în favoarea nepotului său de frate, Principelui Ferdinand, care se însoară (29 Decemvrie 1881) cu Principesa Maria de Saxa-Coburg și Gotha, nepoată de fiu a reginei Angliei.

Rege constituțional, distins prin cea mai scrupuloasă îndeplinire a datoriilor, Carol este rezervat în privința administrației, care rămâne în sarcina și pe răspunderea diferiților săi miniștri, păstrează însă constant direcția politicii externe, îngrijirea pentru apărarea țării (fortificațiile în jurul Bucureștilor și la Siret după cucerirea Brialmont) și pentru dezvoltarea ei economică (mărețul pod de peste Dunăre la Cernavodă).

REGELE FERDINAND, NOUL REGE AL ROMÂNIEI.

